

บุคคลากรทางการเมือง

พิชัย อิตรภักดี
คณะรัฐศาสตร์ ธรรมศาสตร์

บุคคลากรทางการเมืองนั้น สำหรับการศึกษาในทางรัฐศาสตร์ยังเป็นเรื่องที่ยังมีได้มีการศึกษาหรือวิเคราะห์กันอย่างจริงจังหรือเป็นระบบเท่าใดนัก แต่เดิมการศึกษาจะออกมาในรูปของ การเสนอแนวความคิดของแต่ละสำนัก เช่น สำนักชนชั้นผู้นำ (elite) และอื่นๆ แต่ก็มีได้พยายามวิเคราะห์ว่าสำนักดังกล่าวมีจุดยืนอย่างไร ต่อบุคคลากรทางการเมืองโดยทั่วไป สำหรับคำว่าบุคคลากรทางการเมืองนั้น เราให้คำนิยามว่า “ตัวแทนที่รวมกันเป็นกลุ่มในการเข้ามีส่วนร่วมในการต่อสู้ทางการเมือง เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจ และใช้อำนาจนั่น”^๑

บทความนี้มีความประسنค์ที่จะเสนอแนวความคิดที่มีต่อบุคคลากรทางการเมืองและการเมืองโดยทั่วไป ของแต่ละสำนัก ในเวลาเดียวกัน ที่มีความประسنค์ที่จะเสนอแนวความคิดที่ขัดแย้งกันและสอดคล้องกันของแต่ละสำนักเพื่อวางแผนข้อมูลของ การศึกษาอย่างจริงจังในเรื่องนี้ต่อไป อย่างไรก็ตามบทความนี้มีได้มีจุดมุ่งหมายที่จะเสนอทฤษฎีสมบูรณ์แบบของบุคคลากรทางการ

เมือง เพียงแต่พยายามจะหาความคิดเกี่ยวกับบุคคลากรทางการเมืองที่พ่อจะพบได้ในผลงานต่าง ๆ ของ Michels, Marx, Parco, Mosca ไปจนถึงนักรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ในปัจจุบัน เช่น Dahl, Burnham และ C. Wright Mills หรือผลงานของนักปรัชญาฝรั่งเศษบางคน เช่น Louis Althusser เป็นต้น

Marx : การเมืองและบุคคลากรทางการเมือง

ดูจากผลงานและสิ่งตีพิมพ์ที่มาร์กซ์ผลิตขึ้นมาเนน ผลงานทางด้านการเมืองมีได้เป็นจุดสนใจ จุดใหญ่ของมาร์กซ์เท่าใดนั้น หรือถ้าจะมีก็ออกในรูปของการวิเคราะห์ในสิ่งซึ่งไม่เจลนชัดหรือคลุมเคลือ ได้มีการพยายามที่จะแสดงให้เห็นถึงผลงานทางการเมืองของมาร์กซ์อย่างชัดแจ้งในรูปของการเขียนวิเคราะห์แบบของการเมือง เช่น ผลงานของ John M. Maguire, Marx's Theory of Politics, Shlomo Avinei, The social

๑. Daniel Gaxi ; *Les professionnels de la politique* (Paris : P.U.F., 1973) p. 5.

and Political Thought of Karl Marx, และ Victor M. Perez Diaz, State. Bureaucracy and Civil Society หรือในฝรั่งเศสก็ได้มีการพยายามที่จะแสดงออกโดย Pierre Birnbaum และ Bertrand Badie ใน *Sociologie de l'Etat* หรือจากผลงานรวมของ F. Châtelet, Eve-lyne Picier-Kouchner, Jean-Marie Vincent; des Marxistes et la politique เป็นต้น

อาจเป็นผลสืบเนื่องมาจากการเจริญเติบโตของขบวนการกรรมชาติ จึงทำให้ Marx ได้ทำ การศึกษาวิเคราะห์ทางเศรษฐกิจการเมือง มากกว่าที่จะวิเคราะห์ทางการเมือง^๒ และ Marx เอง ก็ได้กล่าวไว้ในบทเสริมเกี่ยวกับการวิจารณ์ว่า ด้วยเศรษฐกิจการเมืองว่าเศรษฐกิจเป็นรากฐานสำคัญในการกำหนดโครงสร้างสังคมแต่ละสังคม ซึ่งโครงสร้างดังกล่าวได้แก่สถาบันและความคิดต่าง ๆ เช่น กฎหมาย ศาสนา วัฒนธรรมและการเมืองโดยกล่าวต่อไปว่าวิถีการpolitic ครอบคลุมการพัฒนาของโครงสร้างทางการเมือง วัฒนธรรม ศาสนาและอื่น ๆ ซึ่ง Engles ก็ได้กล่าวไว้เช่นกันว่า เศรษฐกิจนั้นมีส่วนสำคัญมากกว่าการเมือง ในประวัติของการต่อสู้ อย่างไรก็ตาม Engles ได้กล่าวไว้ใหม่ในปี ๑๙๕๐ ว่าเศรษฐกิจจะเป็นปัจจัยสำคัญในการเปลี่ยนแปลง

ยกเว้นค่าพูดของมาร์กซ์เอง ยกเว้นของ Engles ที่กลับมาปรับปรุงความคิดใหม่ จะเห็นได้ว่ามาร์กซ์เองเมื่อจะพูดถึงการเมืองก็จะให้มีบทบาทรองจากเศรษฐกิจจะเห็นได้จากผลงานของมาร์กซ์ในบทที่เรียกว่า “บทวิเคราะห์ทางการเมือง ซึ่งมาร์กซ์เขียนลงในวารสาร Neue Rheinische Zeitung Revue ตีพิมพ์ในลอนดอนปี ค.ศ. ๑๘๔๐ มาร์กซ์วางแผนไว้ว่าจะเขียนเป็นบทความรวม ๔ บทเกี่ยวกับเหตุการณ์ในฝรั่งเศส แต่เขาเขียนจริง ๆ เพียง ๒ บท เขาได้เขียนบทที่ ๓ ต่อ ซึ่งแตกต่างไปจากแผนงานที่เขาคิดไว้แต่ก็ยังรวมอยู่ในชุดเดียวกัน และไม่ได้เขียนบทความที่ ๔ ดังนั้น Engles จึงได้รวมรวมบทความทั้ง ๓ บท และนำเอาบทความชุดที่เขาเขียนร่วมกับ Marx เกี่ยวกับการศึกษาเรื่องยุโรปเป็นฉบับสุดท้ายที่นำเสนอในวารสาร Neue Rheinische Zeitung Revue มาเป็นบทที่ ๔ ซึ่ง Engles เรียกผลงานดังกล่าวว่า “The class struggles in France : ๑๙๔๔-๑๙๕๐”

ส่วนผลงานที่สองคือความต่าง ๆ ที่มาร์กซ์เขียนในปี ๑๙๕๖ และที่ Joseph Weydemeyer พิมพ์อย่างสมบูรณ์ในวารสารชื่อ Die Revolution (N.Y. ๑๙๕๒) ภายใต้หัวข้อเรื่องว่า The eighteenth Brumaire of Louis Bonaparte^๓ บทวิเคราะห์ดังกล่าวครอบคลุมถึงระยะพื้นฟู (LA

๒. Etien Balibar, Cesar Luporini, Andre Tosel, Marx et sa critique de la politique (Paris : Maspero, 1979) p. 14

๓. John. M. Maguire, Marx's Theory of Politics, (Cambridge :) Cambridge University Press, 1978) p. 77.

Restauration), da monarchie de Guillet จนถึงสาธารณรัฐที่ ๒ (II République) ด้วยจากการวิเคราะห์ถึงวิถีการเมืองของฝรั่งเศสในช่วงดังกล่าวแล้ว Marx กล่าวไว้ว่าถ้าจะวิเคราะห์กันอย่างพิวเดิน จะเห็นได้ว่าเหตุการณ์ทางการเมืองในฝรั่งเศสช่วงนั้น จะอุปนัยในรูปของการต่อสู้ระหว่างหลายพรรคราษฎร์หลายพวก ซึ่งประกอบไปด้วยกลุ่มกษัตริย์นิยม (Royalist) ซึ่งภายนอกลุ่มดังกล่าวเกิดจากฐานความขัดแย้งเบื้องต้นระหว่างพวกที่มีความชอบธรรม (Legitimiste) ซึ่งมีความศรัทธาต่อระบอบเก่า (l'Ancien Régime) กับพวกเสรีนิยม (Liberaliste) และอนุรักษ์นิยม ซึ่งใช้ชื่อว่า Orleaniste หรือความขัดแย้งระหว่างพวก Royaliste กับพวกสาธารณรัฐนิยม ซึ่งพวกสาธารณรัฐนิยมดังกล่าวได้รับอิทธิพลความคิดจากรูปแบบของการปกครองภายใต้โนโポเลียนที่หนึ่ง (๑๗๙๙-๑๘๑๕) หรือที่เรียกวันว่าพวก Monarchie Républicaine^a (กิ่งสาธารณรัฐที่สมบูรณ์ญาสิทธิราช) มาร์กซ์กล่าวต่อไปว่าถ้าจะศึกษาภัณฑ์จริง ๆ แล้ว จะเห็นได้ว่า การต่อสู้ของกลุ่มต่าง ๆ สืบเนื่องมาจากการต่อสู้ของชนชั้นนั้นเอง

“พวกราชวงศ์บุญบอง ปกครองประเทศฝรั่งเศสในสมัยการปกครองที่เรียกว่า LA Restauration. พวก Orleanist. นั้นปกครองประเทศใน

สมัยที่เรียกว่า LA monarchie de Juillet การต่อสู้ของทั้งสองกลุ่มก่อนที่แต่ละกลุ่มจะได้อำนาจปกครองประเทศนั้น ดูแบบพิวเดินจะเหมือนกับว่าเป็นการต่อสู้ระหว่างพวกบุญบองที่อ้างตัวเองว่ามีความชอบธรรมในราชบัลลังค์กับกลุ่ม Orléanist ซึ่งไม่มีความชอบธรรม แต่ถ้าจะวิเคราะห์กันอย่างลึกซึ้งแล้ว ภัยได้ระบบการปกครองของพวกบุญบองนั้น ผู้ที่มีอำนาจแท้จริงนั้นคือพวกเจ้าที่ดินใหญ่ (Grande Propriété foncière) ที่ได้รับความสนับสนุนจากกลุ่มศาสนาซึ่งเป็นตัวกำหนดอุดมการณ์ ภัยได้การปกครองของพวก Orleaniste นั้นก็มีพวกนายทุน นายธนาคาร และพวกนายทุนอุตสาหกรรม ซึ่งเรียกสั้น ๆ ได้ว่าเป็นกลุ่ม ทุน โดยได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มนักกฎหมาย ศาสตราจารย์ และนักวิชาศิลป์ต่างๆ ค่อยให้ความช่วยเหลือและกำหนดอุดมการณ์ ดังนั้นพระคยาการเมืองและนักการเมือง จึงเป็นเพียงการแสดงออกของชนชั้นไดชนชั้นหนึ่งหรือกลุ่มไดกลุ่มหนึ่ง หรือ fraction ในชนชั้นที่ออกหน้ารับแทนเท่านั้น และถ้าพระคยาการเมืองพระคยาไดพระคยาหนึ่งไดอิทธิพลในการปกครองประเทศ ขั้นมา ก็จะเป็นในรูปของการครอบงำของชนชั้นหนึ่ง หรือกลุ่มไดกลุ่มหนึ่งในชนชั้นนั้น (domination d'une classe ou une fraction de classe)^b

a. รูปแบบของการปกครองคั่งกล่าวคุ้นได้จากหนังสือของ Maurice Decverger, *LA Monarchie Républicaine* (Paris : Robert LAFFONT, 1994),

b. Karl Marx, *le 13 Brumaire de Louis Napoleon Bonaparte* (Paris: éditions Sociales, 1969), p. 92.

Marx จึงจำแนกนักการเมืองหรือบุคลากรทางการเมืองทั้งหลายว่าเป็นพวก Cretinisme parlementaire (พวกโง่เง่าในรัฐสภา) มาร์กซ์กล่าวต่อไปว่าเพื่อที่จะรักษาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของชนชั้นพวกระดูมพี่จำต้องเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการครอบงำทางการเมือง โดยโอนอำนาจให้ผู้แทนของชนชั้น “เพื่อที่จะรักษาผลประโยชน์ของพวกเข้า พวกระดูมพี่จำต้องยอมเสียอำนาจทางการเมือง” (pour sauver la bourse, la bourgeoisie doit nécessairement perdre sa couronne)^๖ ดังนั้นความขัดแย้งทางการเมืองซึ่งมักจะแสดงออกในรูปของความขัดแย้งในหลักการนี้ และอุดมการณ์ซึ่งแท้ที่จริงแล้วนั้นความขัดแย้งของชนชั้น บรรดาบุคลากรทางการเมืองมักจะผูกพันกับคำว่า “ทำเพื่อประชาชน” โดยที่พวกเขามิได้ระหันกัวว่าหลักการนี้และอุดมการณ์นี้ไม่สามารถจะเป็นอิสระเห็นอีกความเป็นจริงในการต่อสู้เพื่อชนชั้นนั้น

Marx กล่าวไว้ว่า:- “ในชีวิตประจำวันนั้นเรามารถที่จะแยกระหว่างบุคลิกที่ พูด คิด และทำจริง แต่จำเป็นต้องพยายามแยกแยะให้ลึกซึ้งมากขึ้นอีก ในประวัติการต่อสู้ทางการเมืองของพระคริสต์นิกายในเมืองต่างๆ ใจจริง ผลประโยชน์หรือนโยบายของพระคริสต์นิกายระหว่างจินตนาการที่เก่าต้องการจะเน้นกับสิ่งที่เขานั้นโดยหลักความจริง”

๖. Ibid, p. 53-54

๗. cite in; Louis A Ithussr, Pour Marx (Paris : Maspero, 1965), p. 104. note 20

จากค่ากล่าวอ้างดังกล่าวเราพอจะสรุปได้ว่า แนวความคิดของมาร์กซ์ในส่วนที่เกี่ยวกับบุคลากรทางการเมืองหรือเกี่ยวกับการเมืองโดยทั่วไปนั้น ในสายตาของมาร์กซ์เอง พวกรุ่นบุคลากร ดังกล่าวมิได้ถูกกำหนดโดยตัวประกอบทางการเมือง แต่อยู่ภายใต้ภารกิจการทำงานของสถานะ-โครงสร้างของความสมัมพันธ์ระหว่างชนชั้นในสังคม อย่างไรก็ตามเราถึงต้องคำนึงถึงจุดอ่อนๆ ในความคิดของมาร์กซ์และมองเกลิในภายหลัง ซึ่งพอจะอนุโลมได้ว่ามีการยอมรับถึงข้อบกพร่องในบางส่วนของผลงานของพวกเข้า ในจุดหมายที่มองเกลิเขียนถึง Bloch วันที่ ๒๑ ก.ย. ๑๙๓๐ ว่า “มาร์กซ์และตัวข้าพเจ้าก็มีส่วนอยู่บ้างต่อความรับผิดชอบต่อชนชั้นนี้ หลังเพราเเน่นความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจมากเกินไป และเน้นการศึกษาวิเคราะห์ทางเศรษฐกิจมากกว่าบัญชาทางการเมือง จึงทำให้พวกที่ศึกษาทฤษฎีมาร์กซ์ส่วนใหญ่หลงทึ่กทักເเจาเองว่าเป็นสูตรสำเร็จที่จะใช้เป็นเครื่องมือวิเคราะห์ในรูปแบบเมคคานิค (mechanique)

Pareto, Mosca, Michels สำนักแนวความคิดชนชั้นผู้นำ

กลุ่มสำนักความคิดดังกล่าวเกิดขึ้นในปลายศตวรรษที่ ๑๙ เป็นกลุ่มที่มีปฏิริยาต่ออุดมการณ์

ประชาริปปิตี้และอุดมการณ์สังคมนิยม ซึ่งต้องการสังคมแบบไม่มีชนชั้น นักทฤษฎีของสำเนา คือ Pareto, Mosca, Michels

แนวความคิดของ Michels มีลักษณะคล้ายคลึงกับ Mosca ที่เชื่อว่าระบบการเมืองและพรรคการเมืองในสมัยนั้นมิได้มีลักษณะเป็นประชาธิปไตย Michels ได้ศึกษาลึกลับการเมืองในเยอรมัน โดยเฉพาะพรรครสังคมนิยมประชาธิปไตย ซึ่งเขาจะพยายามพิสูจน์ให้เห็นว่าพรรครัฐบาลเป็นพรรคริบอต่อระบบประชาธิปไตยที่สุด และมีแนวโน้มไปทางคอมมิวนิสต์ หยุดอยู่แต่การพิสูจน์ที่ว่ามีภัยเหล็กแห่งอาณาธิปไตยภายใต้พรรครัฐบาล มีชลังพิสูจน์ให้เห็นต่อไปว่ามี Division generique ของกลุ่มในสังคมทุกสังคม โดยที่กลุ่มข้างมากจะถูกกลุ่มข้างน้อยปกครอง ซึ่งเราจะเห็นได้จากความคิดของ Mosca และ Pareto เช่นกันที่เชื่อว่าในสังคมมนุษย์นั้น จะมีกลุ่มชนชั้นปัจจุบันที่เป็นผู้นำกลุ่มที่เหลือซึ่งจะเป็นกลุ่มข้างมากในสังคมก็จะเป็นผู้ถูกปกครอง ไม่ว่าสังคมจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรตามคนกลุ่มน้อยก็จะเป็นผู้คุมตำแหน่งสำคัญในสังคม Michales นั้น กล่าววิจารณ์วิจารณ์หลักของประชาธิปไตยที่ว่า “รากฐานของประชาชนโดยประชาชนนั้น เมื่อได้ที่กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งสามารถที่จะถือจุดหมายที่ต้องการได้แล้ว อำนาจจะเป็นประชาธิปไตยของมวลชนย่อมจะ

กลายเป็นสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ หากว่าประชาธิปไตยนี้เชื่อว่าประชาชนจะมอบอำนาจให้กันได้และผู้แทนก็มิใช่ผู้รับใช้ประชาชนแต่จะเป็นผู้นำขององค์การ “หลักการของการแบ่งแยกหน้าที่ทำให้เกิดความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ความเชี่ยวชาญทำให้เกิดอำนาจอันชอบธรรม เราเชื่อแพทย์เพราเรขาได้ใช้เวลาศึกษาสรีรวิทยาของมนุษย์ซึ่งเป็นที่แนนอนว่าแพทย์จะต้องมีความรู้ดีกว่าคนไข้ เช่นเดียวกับคนไข้การเมืองซึ่งจำต้องมอบหมายธุรกิจของเข้าให้กับหัวหน้าพรรครัฐ การเมืองหรือบุคคลากรทางการเมือง”

อย่างไรก็ตามทั้ง Pareto, Mosca และ Michels ก็มิได้มีความเห็นสอดคล้องต้องกันเสมอไป Pareto แนะนำถึงความมีอำนาจเหนือกว่า ระหว่างผู้ปกครองและผู้ถูกปกครอง ผู้นำกับผู้ตาม ซึ่งสืบเนื่องมาจากการกฎของจิตวิทยาแต่ละบุคคลที่ทำให้เห็นชัดระหว่างความแตกต่างของความแข็งแกร่งและความอ่อนแอก ส่วน Mosca นั้นมองในรูปของความสนใจในการควบคุมพลังของสังคม ในช่วงใดช่วงหนึ่ง หรือ Michels มองในรูปของความสันทัดคล่องแคล่วในองค์การคือการเป็นผู้นำในองค์การซึ่งมีผลมาจาก การแบ่งแยกแรงงานที่เน้นในความแตกต่างกันในหน้าที่ และความสามารถเฉพาะตัวนอกเหนือจากความคิดที่แตก-

§. Robert Michels, *les partis politiques*, (Paris : Flammarion, 1971), p. 80

ต่างกันเล็กน้อยแล้ว สำนักความคิดดังกล่าวยอมรับต่ออภิญญาของคนาริปไตยที่ว่า “ไม่ว่าสังคมใดย่อมจะมีคนอยู่” กลุ่มคือกลุ่มผู้ปักครองและกลุ่มผู้ถูกปักครอง และกลุ่มผู้ปักครองซึ่งเป็นคนกลุ่มน้อย ซึ่งไม่ว่าจะเป็นชนชั้นผู้ปักครองในเมืองของ Mosca หรือกลุ่มผู้นำทางรัฐบาลของ Pareto

เรารู้สึกว่า “ประวัติการต่อสู้ทางการเมืองในทศวรรษที่ ๗๐ ได้แสดงให้เห็นว่า การเมืองที่ต้องการจะล้มล้าง A ต้องมาจากการต่อสู้ของกลุ่มผู้นำนั้นเอง การต่อสู้ทางการเมืองจึงถูกสรุปได้่ายจาก

A = กลุ่มผู้นำ

B = กลุ่มที่ต้องการจะล้มล้าง A

C = ประชาชนทั่วไป

B. อาจจะเข้ากับ C. เพื่อต้องการหาเสียงสนับสนุน และเมื่อได้เสียงสนับสนุนและได้อำนาจขึ้นมา ก็จะมีการเกิดขึ้นของกลุ่มใหญ่คือ D. ซึ่งก็จะแสดงบทเดียวกับ B”

สรุป สำนักความคิดดังกล่าว มีความเชื่อที่พิดเปล่าไปจาก Marx โดยที่สำนักดังกล่าวมีความไม่อยู่นิ่งทางการเมือง (*la dynamique politique*) ในสังคมนี้เกิดจากการต่อสู้และชิงอำนาจกันในหมู่คณะของกลุ่มผู้นำทางการเมือง ท่านนี้ สำหรับสำนักความคิดดังกล่าวนั้น การเมืองคือการต่อสู้ระหว่างกลุ่ม เพื่อที่จะให้มาซึ่งอำนาจทางการเมือง โครงสร้างของอำนาจหรือการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มผู้มีอำนาจนั้น ถูก

กำหนดโดยลักษณะและความสามารถของกลุ่มผู้นำทางการเมือง เราอาจจะกล่าวได้ว่าสำนักความคิดดังกล่าวเกิดขึ้นเนื่องมาจากปฏิกริยาอันเป็นปรบักษ์ต่อความคิดมาร์กซิสม์ที่มีต่อ “การเมือง” และสำนักความคิดดังกล่าวได้พยายามค้นหาคำอธิบายแบบของการเมือง เพื่อที่จะอธิบายคำว่า “การเมือง” และอ้างว่าได้ค้นพบระบบการทำงานของ การเมือง หลักเกณฑ์ที่แน่นชัดของประวัติการเมือง สืบเดิมพัน ส่วนประกอบของการเมือง ซึ่งเป็นการอธิบายที่ตรงกันข้ามกับสำนักมาร์กซิสม์ โดยเฉพาะกลุ่มนานาชาตินิยมที่สาม^๙ อย่างไรก็ตามสำนักความคิดดังกล่าวมิได้เสนอแนะให้กับเราว่า กลุ่มผู้นำดังกล่าวเป็นกลุ่มที่มีความเป็นเอกพันธ์ (*homogene*) หรือมีลักษณะที่แตกต่างกัน

วิกฤติการณ์ปี ๑๙๒๙ ในสหรัฐอเมริกาส่งผลให้มีการริเริ่มการศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มผู้นำ ซึ่งการศึกษาดังกล่าวเป็นแบบบูรณาการ Lynd ได้เริ่มศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของชนชั้นผู้นำในหนังสือชื่อ *Middle Town in Transition* โดยสรุปว่า กลุ่มนักธุรกิจท่านนี้ที่เป็นกลุ่มที่มีบทบาทมากที่สุดในการตัดสินนโยบายของคนทั่วเมืองนับตั้งแต่ท้าวสีชีระ Lynd ปฏิเสธความคิดของ Pareto โดยเสนอความคิดที่เกี่ยวกับฐานะของแต่ละบุคคลที่ซึ่งและความเป็นผู้นำ การศึกษาของ Lynd นั้นเป็นการศึกษาในระดับท้องถิ่น ซึ่งกลุ่มครอบครัวนักธุรกิจที่ควบคุมกิจกรรมทุกอย่าง

^{๙.} Vilfredo Pareto, *les Systèmes socialistes*, (geneve ; Droz, 1965), p. 35-36.

^{๑๐.} P. Birnbaum et B. Badie, *Sociologie de l'Etat*. (Paris : Grasset, 1979), p. 13.

พร้อมกับความคุ้มกลไกของสถาบันการเมืองในระดับท้องถิ่นด้วย โดยไม่ยอมให้นโยบายที่ออกมากขัดกับผลประโยชน์ทั่วไปธุรกิจของกลุ่ม^{๑๑}

James Burnham วิเคราะห์ต่อจาก Lynd แต่เป็นในลักษณะระดับชาติ และสรุปโดยมองดูจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมทุนนิยม โดยกล่าวว่าการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวก่อให้เกิดคนกลุ่มใหญ่ขึ้นมาคือกลุ่มนักบริหาร ซึ่ง Burnham วิเคราะห์ว่าในศตวรรษที่จะเดินลักษณะการครอบครองทรัพย์สินถูกควบคุมโดยเจ้าของโรงงาน แต่ในปัจจุบันนั้นลักษณะการครอบครองถูกแบ่งออกเป็นหุ้นส่วน ซึ่งคนจำนวนมากมีสิทธิที่จะเป็นเจ้าของได้ ดังนั้นอำนาจจึงไปอยู่กับกลุ่มผู้อำนวยการที่ควบคุมกลไกในการบริหารและอำนาจทางการเมืองจึงอยู่ในมือของกลุ่มนักบริหารและกลุ่มผู้นำ จึงเป็นไปตามสภาพและฐานะของกลุ่มและสภาพฐานะดังกล่าวมิใช่ชั้นชั้นในความคิดของ Marx^{๑๒}

สำหรับ C Wright Mills นั้น ในสหรัฐอเมริกามีกลุ่มผู้นำที่มีอำนาจ ซึ่งผู้นำเหล่านี้ส่วนใหญ่รวมตัวกันติดเป็นกลุ่มที่ควบคุมทรัพยากรสำคัญ ๆ ของประเทศ ตลอดจนกลไกในการตัดสินนโยบายของประเทศด้วย โดยแบ่งออกเป็น

๓ กลุ่มผู้นำ คือผู้นำทางการเมือง ผู้นำทางทหาร และผู้นำทางธุรกิจ แต่ Mills ปฏิเสธที่จะใช้คำว่าชั้นชั้นปกครอง (classe dominante) โดยชอบที่จะใช้คำว่า "L' Elite aupouvoir" มากกว่า ซึ่ง Mills ก็ปฏิเสธว่าแนวความคิดของเขานั้นเป็นแบบมาร์กซิสม์ การหลีกเลี่ยงในการใช้ศัพท์ดังกล่าวเนื่องจากคำว่าชั้นชั้น คือศัพท์ทางเศรษฐศาสตร์ และการครอบงำ (domination) เป็นศัพท์ทางการเมือง ถ้า Mills ใช้คำว่า classe dominante ดังกล่าวจะทำให้เราไม่เห็นลักษณะความเป็นอิสระของการเมือง และมิได้บอกอะไรกับเราเกี่ยวกับกลุ่มทั่วไปหรือกลุ่มอื่น ๆ^{๑๓}

ในหนังสือชื่อ Who Governs? Democracy and Power in an American city. "Qui Gouverne?" Paris, A. Collin, 1971 Birnbaum P 96 Dahl ได้ปฏิเสธความคิดทั้งหมดของ Mills จากการศึกษาโครงสร้างของอำนาจในเมือง New Haven ในมลรัฐ Connecticut โดยโต้แย้งความเชื่อของ Mills ว่าไม่มีกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งที่มีอำนาจพอที่จะครอบงำสังคมได้ Dahl พบว่าสังคมที่เคยอยู่ภายใต้การปกครองของกลุ่มรวมกันนั้น ในช่วงวิถีพนาการของเวลา กลุ่มดังกล่าวได้ถล่มด้วยความอุบัติเหตุที่มีงานหลาย

๑๑. Robert and Helen Lynd, *Middle Town in Transition*, (Ny, Harcourt Brace & Javanovich, 1937) แปลบางส่วนใน P. Birnbaum et F. chazel, *Sociologie Politique II* (Paris: Armand Colin (coll U2) 1971), p. 214-219.

๑๒. James Burnham, *L' ère des Organisateurs*, (Paris: calmann Lévy, 1947), p. 117-118, 124,

๑๓. Nicos Poulantzas, *Pouvoir politique et classe Sociales T. II* (Paris: Mas-peso, 1978), p. 156.

ที่มีพร้อมกับมีผู้นำต่าง ๆ กัน ซึ่ง Dahl เรียกว่า เป็นระบบพหุนิยม^{๑๔}

อย่างไรก็ตามเราจะเห็นได้ว่า Dahl ได้รับ อิทธิพลอย่างมากจาก Mills และ Dahl เองก็ยอมรับถึงสภาวะของกลุ่มผู้นำแต่ละกลุ่มว่ามีจริง แต่ ปฏิเสธที่จะยอมรับถึงความเป็นเอกพันธ์ของกลุ่ม เข้าเชื่อว่ามีการผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันในการ ควบคุมกลไกของการตัดสินนโยบาย คือผู้นำแต่ละกลุ่มมีอิทธิพลโดยตรงเพียงแต่ในกลุ่มเท่านั้น (ดังที่ Raymond Aron กล่าวเสริม Dahl ว่า ประธานบริษัทเพียง ไม่ใช่นายกรัฐมนตรีอิตาลี หรือประธานบริษัทเนอรัลออร์เดอร์ก็ไม่ใช่ประธานาธิบดีของสหรัฐฯ^{๑๕}) ซึ่งมีได้รวมตัวเป็นเอก พันธ์ที่ปกบ้องผลประโยชน์ให้ชนชั้นเดชนชั้น หนึ่ง บุคลากรทางการเมืองในระบบพหุนิยมใน สายตาของ Dahl และ Aron นั้นมิใช่เป็นตัว แทนของชนชั้นเดชนชั้นหนึ่ง ซึ่งเป็นการปฏิเสธ ความคิดของมาร์กซ์โดยสิ้นเชิงในเวลาเดียวกัน Dahl ก็ปฏิเสธความคิดของ Mills ในเรื่อง ความเป็นเอกพันธ์ของกลุ่มนำ

ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มพหุนิยมและกลุ่ม Moniste ได้เปลี่ยนแนวความคิดที่มีต่อบุคลากร ทางการเมือง ในอดีตนั้นปัญหาที่ถูกเฉียงกันมาก สืบเนื่องมาจากการเมืองเชื่อที่ว่าการกระทำการทุกอย่าง ของบุคลากรทางการเมืองนั้น ถูกกำหนดโดยตัว

ประกอบสมบูรณ์แบบของการเมือง หรือจะเรียกให้ ง่ายๆ ก็คือตัวประกอบภายในระบบการเมือง หรือ ความเห็นที่ว่าการกระทำการทุกกำหนดด้วย ตัวประกอบภายนอก และการถูกเลี้ยงในนั้นจนบัน หันตั้งแต่ผลงานของ Lynd นั้น เป็นการแสดงออก แนวความคิดของบุคลากรทางการเมืองในหลาย ๆ แห่ง นุ่มนากกว่า เช่นประเภทของผู้นำ (Catégories dirigeants) อย่างไรก็ตามเราอาจกล่าวได้ว่าผล งานต่าง ๆ ล้วนมีประโยชน์ต่อการศึกษาไม่มากก็ น้อย ไม่ว่าจะเป็นความพยายามของ C Wright Mills หรือของ Dahl

Autonomie Relative

Antonio Gramsci นับว่าเป็นคนแรกที่ศึก ษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างฐานทางเศรษฐกิจ และโครงสร้างส่วนบุบ ซึ่งผลงานของเขามิได้รับ อิทธิพลมาจากแองเกล (Gramsci แกรมซี) ซึ่งให้ เห็นถึงข้อพิดพalaดของนักมาร์กซิสม์แบบมีคานิค และในเวลาเดียวกันนั้นก็ปฏิเสธความเชื่อที่ว่า ตัวประกอบทางการเมืองมีความสำคัญมากกว่า เศรษฐกิจในทฤษฎีของการเปลี่ยนแปลงของสังคม Gramsci เสนอทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่าง ฐานทางเศรษฐกิจและโครงสร้างส่วนบุบ โดย ยังคง ความสัมพันธ์ทางการผลิตไม่สามารถที่จะ พัฒนาขึ้นได้ถ้าปราศจากโครงสร้างส่วนบุบ เพราะ

๑๔. ROBERT DAHL *QUI GOUVERNE?* (PARIS : ARMOND COLIN, 1971), P. 95-104.

๑๕. R. Aron, *Catégories dirigeants ou classes dirigeantes*, *Revue Francaise de Science politique* VOL XV No.1. Février 1965, p. 23-25.

โครงสร้างส่วนบนมีบทบาทเป็นตัวกำหนดและบังคับจิตสำนึกของแต่ละกลุ่มในสังคม ด้านการเมือง และอุดมการณ์ในการจัดตั้ง ดังนั้นบทบาทของโครงสร้างส่วนบน จึงมีความสำคัญพอๆ กับฐานเศรษฐกิจ^{๑๖}

ดังที่ Portelli กล่าวไว้ในหนังสือชื่อ Gramsci: le Bloc Historique Paris P.U.F. ๑๗๗๙ ว่าความสัมพันธ์แบบ (ไคลาเล็คติก DIALECTIQUE) ระหว่างฐานเศรษฐกิจ และโครงสร้างส่วนบนคือความสัมพันธ์ของสองสิ่งในเวลาเดียวกันที่มีสาระสำคัญเท่ากัน แต่ละสิ่งจะเป็นไปในเวลาเดียวกัน คือเป็นตัวรองหรือราก และเป็นตัวเบรค Gramsci ศึกษาและวิเคราะห์ว่าโครงสร้างส่วนบนนั้นมิใช่เพียงผลสะท้อนของฐานเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ในบางขณะโครงสร้างส่วนบนจะมีประสิทธิผลอย่างมีอำนาจในตัวของมันเองในบทระดับ (Autonomie Relative)

Gramsci กล่าวต่อไปว่าการกระทำทางการเมือง (acte Politique) ในบางครั้งอาจจะเป็นก้าวที่ผิดพลาดของชนชั้นปักรอง แต่ความผิดพลาดดังกล่าวก็มิได้เป็นความผิดพลาดที่สืบเนื่องมาจากการกำหนดทางเศรษฐกิจเสมอไป แต่อาจจะเป็นการกระทำการเมืองที่เกิดขึ้นภายใต้ลักษณะของชนชั้นปักรองซึ่ง บทวิเคราะห์ของ Gramsci

ดังกล่าวช่วยทำให้เกิดความกระซิ่งในการศึกษาถึงบุคคลากรทางการเมือง โดยทำให้เราสามารถเข้าใจในเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ดีกว่าทฤษฎีแบบแมคคานิค ซึ่งไม่พยายามที่จะสร้างความเข้าใจอย่างถ่องแท้ต่อผลงานของนาร์กีซ์และแองเกลินช่วงหลังดังที่ Althusser^{๑๘} กล่าวต่อไปว่า การศึกษาทฤษฎีมาร์ชิสม์นี้เรางามารถที่จะค้นพบความคิดใหม่ของความสัมพันธ์ของตัวกำหนดที่สับซับซ้อนในโครงสร้างส่วนบน ซึ่งประกอบไปด้วย สาระสำคัญของการก่อรูปของสังคม ในประการแรกเราจะพบได้ถึงปัจจัยชั้นในชนสุดท้ายของฐานเศรษฐกิจ ประการที่สองเราจะพบประสิทธิผลที่มีอำนาจในตัวเองโครงสร้างส่วนบนในบทระดับ^{๑๙} (Autonomie Relative de la super structure)

Althusser^{๒๐} ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับการกำหนดเกินขนาด (Surdetermination) โดยกล่าวในข้อแรกถึงข้อยกเว้นของสถานการณ์ในประวัติศาสตร์ เช่นความล้มเหลวของการปฏิวัติในเยอรมันปี ๑๘四๔ หรือในปารีสปี ๑๗๙๑ หรือความล้มเหลวของพระรัตนสังคมประชาธิปไตยในเยอรมันตันศตวรรษที่ ๒๐ และตั้งคำถามว่าเหตุการณ์ทุกอย่างที่เกิดขึ้นมักจะหาคำตอบได้

๑๖. Maria-Antonietta Macciochi, *Pour Gramsci*, (Paris : édition Du Seuil, 1971), p. 162-164.

๑๗. สำหรับทวิการณ์แนวความคิด Althusser นี้หาดูก็ได้จาก E. Thomson โดยการนำเสนอด้วย “สมเกียรติวันพระนະ” ประวัติศาสตร์แบบมาร์ชิสม์. วารสารธรรมศาสตร์ปีที่ ๕ เล่มที่ ๒ กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๒๒.

๑๘. Louis Althusser, *Pour Marx*, (Paris : Maspero,) p. 12.

โดยตั้งคำถามที่ว่า “ เพราะเนื่องมาจากสถานการณ์ยกเว้นหรือ ? ” (Situation Exceptionnelle ?) Althusser จึงวิเคราะห์การปฏิวัติในรัสเซียปี ๑๙๑๗ โดยพยายามหาคำตอบว่า การปฏิวัติดังกล่าว มักจะเป็นข้ออ้างของพวกต่อต้านมาร์กซ ถึงความล้มเหลวในทฤษฎีมาร์กซก็มี เพราะรัสเซียเป็นประเทศที่ด้อยพัฒนาที่สุดในยุโรป การปฏิวัตินี้จะเกิดขึ้นในเยอรมันหรือในฝรั่งเศਸมากกว่าดังนั้นการปฏิวัติในปี ๑๙๑๗ ในรัสเซียจึงเป็นเครื่องพิสูจน์ความล้มเหลวของมาร์กซ

Althusser ได้เสนอตัวเข้ามาเพื่อที่จะอธิบายเหตุการณ์ดังกล่าว โดยเสนอแนวความคิด “การกำหนดเกินขนาด” (Surdetermination) Althusser วิเคราะห์การปฏิวัติในรัสเซียโดยเสนอ “ทฤษฎีความขัดแย้ง” และ “ทฤษฎีว่าด้วยการสะสมความขัดแย้ง” ว่าความขัดแย้งในรัสเซียนนั้นสะสมมาเรื่อย ๆ จากอดีต ซึ่งจะเห็นได้จากความขัดแย้งของระบบศักดินาในชนบท และความขัดแย้งของการชู้ดริดแสวงหาผลประโยชน์ของชนชั้นกลางภูมิภาคในเมือง ความขัดแย้งของสังคมอาณานิคมในจักรวรดีของพระเจ้าชาชาร์ ความขัดแย้งระหว่างระดับการพัฒนาของระบบทุนวิธีการผลิต ลักษณะของชนบทในยุคกลาง และลักษณะความก้าวหน้าของชนชั้นผู้นำของชนวนการปฏิวัติ ซึ่งลักษณะดังกล่าวทำให้

รัสเซียเป็นประเทศยากเย็น แต่ความขัดแย้งดังกล่าวที่จะทำให้การปฏิวัติยังเกิดขึ้นได้นั้น ขึ้นอยู่กับความขัดแย้งเบื้องต้น ซึ่งรวมเข้ากันและในเวลาเดียวกัน การรวมตัวดังกล่าวแตกประทุและขาดออกจากกัน จะเห็นได้ถึงการรวมตัวของชนชั้นกรรมนายพืชชาวนา และพวกระภูมิพื้นที่อยโดยการนำของพระคบลเชวิค และความอ่อนแอกองกลไกของรัฐที่ไม่สามารถต่อต้านการรวมตัวของกลุ่มข้างตันได้ ซึ่ง Althusser อธิบายว่า เป็นการสะสมของความขัดแย้งแบบแยกตัว (Contradictions Separées) ซึ่งเป็นตัวกำหนดทำให้เกิดวิกฤติการณ์ แต่การกำหนดดังกล่าวมีความต่อเนื่องกันในช่วงของระยะเวลาซึ่งส่งผลให้เกิดการประทุขาดออกจากกันของความขัดแย้งซึ่งทำให้เกิดภาวะการขาดออกจากกัน (la rupture) และดังนั้นการกำหนดเกินขนาดจึงเกิดขึ้น และก่อให้เกิดการปฏิวัติรัสเซียขึ้นในปี ๑๙๑๗ ดังนั้นเราจะเห็นได้ถึงประสิทธิผลอย่างมีอำนาจในตัวของมันเองในบางระดับของโครงสร้างส่วนบน หรือประสิทธิผลเฉพาะอย่างในตัวของมันเองในบางระดับ (l'essence propre) ซึ่งโครงสร้างในที่นี้ Althusser หมายถึงบุคลากรทางการเมืองด้วย ความคิดของ Althusser และ Gramsci จึงมีลักษณะใกล้เคียงกันซึ่งเป็นที่แน่นอนว่า Althusser นั้นได้รับอิทธิพลมาจากความคิดของ Gramsci^{๑๔} โดยทั้งสองยอมรับถึงประ-

^{๑๔.} คือจากการความคิดของ Althusser ในเรื่อง AEL (Appareil d'Etats Ideologique และ AER (Appareil d' Etat Repressive) ซึ่งได้รับอิทธิพลจาก Gramsci : Societe Civile, Societe Politique.

สีที่ผลอย่างมีอำนาจในตัวของเมืองในบท
ระดับของบุคคลการทางการเมืองว่ามีส่วนในการ
ผลักดันและมีส่วนในการหยุดยั้งการเปลี่ยนแปลง
ในสังคม

Max Weber ; อาชีพการเมือง

Weber เสนอแนวความคิดว่าการเมือง
อาชีพเกิดจากความสมมั่นของผู้คนของการพัฒนาของ
รัฐในสมัยใหม่ ซึ่งมีระบบการทำงานแยกเป็น
ส่วนย่อยมาก many ไม่ว่าจะเป็นหน้าที่ในการ
อำนวยการทางเศรษฐกิจ สังคม ทหาร ขบวน
การยุทธิธรรม และการเมือง ซึ่งการพัฒนาของ
รัฐสมัยใหม่ดังกล่าวก่อให้เกิดลักษณะเฉพาะของ
นักการเมืองอาชีพ ในเวลาเดียวกันรัฐซึ่งเป็น
ตัวกลไกของการครอบงำทางการเมือง กลายเป็น
เดิมพันของการต่อสู้ของพวกนักการเมือง Weber
ได้แบ่งประเภทของอาชีพการเมืองออกเป็น ๒
ประเภทคือ :—^{๒๐}

๑. เพื่อการเมือง (vivre pour la politique)

๒. โดยการเมือง (vivre de la politique)
บุคคลประเภทแรกเล่นการเมืองเพื่อสนับสนุน
อาชีพ แต่มีลักษณะที่เป็นอิสระต่อการเมือง
กล่าวคือมิได้อาศัยการเมืองเพื่อเป็นอาชีพในการ
หารายได้แต่จะเป็นพวกร่วมครรภ์เล่นที่มีความ

สามารถในการเมือง ส่วนบุคคลประเภทสองคือ
บุคคลที่อยู่ได้ด้วยการเมือง คือเป็นพวกรที่ยึด
การเมืองเป็นอาชีพโดยแท้จริง และพยายามขวน
ข่วยหาช่องทางเพื่อให้ได้มาซึ่งตำแหน่งทางการ
เมือง

Weber กล่าวต่อไปว่าความสามารถจะเล่น
การเมืองได้หลายวิธี ทุกคนอาจจะเกี่ยวข้องกับ
การเมืองชั้วรุ่งชั่วคราว หรือบางคนอาจจะเล่น
การเมืองโดยยึดเอาเป็นอาชีพหลักหรืออาชีพที่
สอง หรือเข้าย่างเกี่ยวกับการเมืองในบางช่วง
เช่นการไปลงคะแนนเสียงฯลฯ Weber แยกแยะ
ประเภทตั้งกล่าวเพื่อแสดงให้เห็นถึงประสิทธิผล
ที่มีอำนาจในตัวของ การเมืองในบทระดับ (Auto-
nomie relative) ดังจะเห็นได้จากความคิดของ
Schumpeter ในเรื่องวิชาหกิจทางเศษฐกิจ
(Entreprise économique)^{๒๑} ซึ่งจะเป็นตัว
แทนในการสนองความต้องการของผู้อุปโภคเพื่อ
ผลกำไร วิชาหกิจทางการเมืองก็เช่นกัน (Entre-
prise Politique) ซึ่งจะเป็นตัวแทนของแต่ละ
ชนชั้นในสังคม ในการที่จะเสนอตัวเองเพื่อต่อ
สู้แข่งขันให้ได้อย่างทางการเมือง

ในสถานะของการแข่งขันเพื่ออำนาจและ
เพื่อใช้อำนาจดังกล่าว บุคคลการทางการเมือง
จำต้องหยิ่งรูดถึงแก่นสารหรือตัวประกอบต่าง ๆ
รับภาระหน้าที่เพื่อสนองตอบความต้องการของ

^{๒๐}. Max Weber, *Le savant et le Politique*, (Paris : Plon, p. 107-111).

^{๒๑}. Joseph Schumpeter, *capitalisme socialisme et démocratie*, (Paris Payot 1967), p. 385.

ในระบบสังคม โดยกลุ่มคนหลายกลุ่มในสังคมซึ่งเปรียบเสมือนลูกค้าความต้องการของลูกค้าจะถูกแบ่งสภาพออกเป็นภาษาการเมือง และภาษาการเมืองก็จะถูกนำไปเปรียบเทียบกับนโยบายอื่น ๆ ของกลุ่มอื่น ๆ ต่อไป และเพื่อนำไปใช้ในการแบ่งขันกับวิชาการเมืองอื่น ๆ ต่อไป Weber กล่าวต่อไปอีกว่า วิชาการเมืองเป็นความสัมพันธ์ของการแลกเปลี่ยนภายในของระบบการเมือง ซึ่งประกอบไปด้วยระบบการจ้างซื้อเสียง เกียรติยศ และทรัพย์สินซึ่งจะมีการแลกเปลี่ยนกันตลอดเวลา เพื่อเชื่อมโยงสัมพันธภาพเพื่อการบริหาร หรือเพื่อชนชั้นในสังคม นอกจากนั้น วิชาการยังมีระบบอุปถัมภ์ ระบบให้ความเอื้อเพื่อและเอกสารธิ ชนชั้นในสังคมอารักขา หรือความอนุเคราะห์ ความจำต้องให้ความสนับสนุนเพื่อเป็นการตอบแทนและสืบทอบแทนก็คือ การสนับสนุนทางการเมืองเพื่อการต่อสู้ให้ได้มา ซึ่งอำนาจทางการเมืองต่อไป^{๒๒} ซึ่งเราจะเห็นได้ชัดในกลไกของระบบบรรดานโยบาย Weber มิได้วิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลากรทางการเมือง และชนชั้นปักรอง.

สรุป แนวความคิดที่ได้เสนอขึ้นดังกล่าว ไปว่าจะเป็นแนวความคิดมาร์กซิสต์แบบคลาสสิก ซึ่งชี้แนะให้เราสามารถตั้งคำถามต่อปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลากรทางการเมืองและชนชั้นในสังคม แต่ในบางครั้งการวิเคราะห์ในแนว

ดังกล่าวก็มีจุดอ่อนที่ว่ามิได้ให้ความสัมพันธ์ของการแบ่งขันแบ่งชิงอำนาจหรือปฏิเสธถึงความร่วมมือส่งเสริมของบุคคลากรทางการเมือง ที่สามารถจะนำมาสร้างโครงสร้างจำลองของความสัมพันธ์ของชนชั้นต่าง ๆ ในสังคมขึ้นใหม่ ในทางตรงกันข้าม แนวความคิดแบบ ชนชั้นปักรองพยายามเน้นถึงความสามารถเฉพาะของกิจกรรมทางการเมือง แต่ในขณะเดียวกันก็มิได้ให้ความสำคัญต่อผลจากภายนอก (effets externes) ซึ่งมีอิทธิพลต่อการต่อสู้ดังกล่าว หรือไปขยายมายศึกษาหรือละเอียดถึงความสัมพันธ์ของโครงสร้างการครอบงำ (domination) ซึ่งปรากฏขึ้นในกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม เช่นระบบของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลากรทางการเมืองและชนชั้นต่าง ๆ ในสังคม โดยเชื่อว่าอำนาจคือการครอบครองอำนาจ และในเวลาเดียวกันก็พยายามหาตัวประกอบทางจิตวิทยามากขึ้น โดยที่ให้เห็นว่าตัวประกอบดังกล่าวคือ รากฐานสำคัญในการวิเคราะห์ระบบการเมือง แนวความคิดแบบประสิทธิผลอย่างมีอำนาจในตัวของมันเองในบทบาทดับของโครงสร้างส่วนบุคคล ช่วยให้เรารเข้าใจและสามารถที่จะวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องมากกว่า ทั้งนี้เพริ่งแนวความคิดดังกล่าวมิได้พยายามที่จะเน้นตัวประกอบหนึ่งได้โดยเฉพาะ และยังเสนอทางออกที่เป็นระบบอีกด้วย

^{๒๒} อ. Op. cit., Weber, p. 104-105.